

נייר עמדה - החזרי נסיעות להכשרות המעשיות

מטרת נייר עמדה זה הינה להציג את הבעיה הטמונה באי מתן החזרי נסיעות עבור ההכשרות אותן מבצעים סטודנטים לעבודה סוציאלית, ולדרוש פתרון חקיקתי ומקיף לבעיה זו.

עו"סים שינוי הינה עמותה של סטודנטים וסטודנטיות לעבודה סוציאלית הפועלים לקידום מעמד הרווחה ומקצוע העבודה הסוציאלית בישראל. העמותה רואה במצב הנוכחי, בו סטודנטים לעבודה סוציאלית לא מקבלים החזרי נסיעות עבור ההכשרות אותן הם מבצעים במסגרת הכשרתם, ביטוי למעמדו הנמוך של מקצוע העבודה הסוציאלית בארץ. כיום, תנאי ההעסקה והמשאבים העומדים לרשות העובדים הסוציאליים הינם דלים, ועובדים רבים המועסקים במסגרות מופרטות אינם מקבלים החזרי נסיעות כחוק. אנו שואפים שהמדינה תכיר במקצוע כמקצוע חיוני, ולכן עליה להשקיע משאבים כבר בשיפור התנאים הסוציאליים של הסטודנטים למקצוע.

לימודי התואר בעבודה סוציאלית, המעוגנים מתוקף חוק, הינם ייחודיים ביחס למרבית המקצועות האקדמיים, שכן כבר בלימודי המקצוע ישנו דגש מהותי על התנסות בעבודת שטח – המכונה "הכשרה מעשית". במסגרת הכשרות אלו, משתלבים הסטודנטים בעבודה השוטפת של מסגרות שונות, בהיקף של 16-24 שעות שבועיות, ומקבלים לידיהם תחומי אחריות של עובדים סוציאליים מן המניין.

על פי רוב, המסגרות בהן מתבצעות ההכשרות ממוקמות באזור גאוגרפי סביב המוסד האקדמי. עם זאת, לאור המציאות בישראל ופיזור שירותי הרווחה בארץ, מקומות הכשרה רבים אינם מתקיימים בעיר המוסד האקדמי, אלא ברדיוס רחב מסביבה. בשל העדר תחבורה ציבורית למקום ההכשרה מקומות מסוימים אף מצריכים הגעה עם רכב. מציאות זו מקבלת משנה תוקף, כאשר אנו עדים שגם בנושא זה המוסדות בפריפריה הם אלו הנפגעים באופן משמעותי יותר.

הוצאות הנסיעה להכשרות המעשיות מהוות למעשה עלות נוספת ולא מתוכננת, לתשלומים הנלווים ללימודי התואר. מנתונים שנאספו באמצעות סקר ארצי שנערך על ידי עמותת עו"סים שינוי, עולה כי סטודנט לעבודה סוציאלית מוציא בממוצע כ-338 ₪ בחודש, ובשנת לימודים אקדמית כ-2,367 ₪ בממוצע, עבור נסיעות למקום ההכשרה ואלו הנלוות לתפקיד, כגון ביקורי בית ופגישות עם גורמים שונים. כאמור, הסטודנטים מהמוסדות הפריפריאליים נדרשים לסכומים גבוהים יותר מהממוצע הארצי, כאשר סטודנט במכללת תל חי משלם בשנת לימודים אקדמית כ-4,469 ש"ח בממוצע.

על בסיס נתוני סקר זה, ניתן להעריך כי העלות הארצית הכוללת לנסיעות הכשרות מעשיות של סטודנטים לעבודה סוציאלית לא עולות על 5 מיליון ₪ בשנה.

נכון להיום, חלק מהמוסדות האקדמיים העמידו פתרונות שונים עבור בעיה זו, המבוססים על כושר גיוס המשאבים ותיעדוף המחלקה, ולכן הם אינם יציבים ומעניקים כיסוי חלקי בלבד עבור העלויות.

אנו שואפים לביסוס פתרון ארצי אחיד ועקבי, שאינו תלוי מוסד לימודים. לדעתנו פתרון זה יבוא בדמות הצעת חוק אשר תסדיר באופן גורף את בעיית החזרי הנסיעות, ותוביל לשוויון בין מוסדות הלימוד, תוך הפסקת הפגיעה המתמשכת בזכויות הסטודנטים לעבודה סוציאלית.